

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1325

Vragen van het lid **Heerts** (PvdA) aan de minister van Justitie over *strafrecht voor minderjarigen en adolescenten*. (Ingezonden 18 december 2009)

1
Kent u het artikel «Procureur-Generaal: geef kinderen geen celstraf»¹ en de eerdere Kamervragen over het artikel «Jeugdcriminaliteit wordt schromelijk overdreven»²?

2
Wat is uw mening over het door de in het artikel geciteerde procureur-generaal gestelde dat celstraffen voor kinderen averechts werken? Zijn er cijfers bekend over recidive van minderjarigen die celstraffen hebben ondergaan? Zo ja, hoe verhouden die recidivecijfers zich tot die van minderjarigen die andere dan celstraffen hebben ondergaan? Zo nee, kunt u die cijfers laten vergaren?

3
Hoe verhoudt de mening van de procureur-generaal dat jongvolwassenen tussen de 18 en 23 jaar anders moeten worden behandeld zich tot de antwoorden die u gaf op de bovengenoemde Kamervragen?

4
Deelt u de mening dat in het kader van bijzondere voorwaarden die aan

straffen worden gesteld er voor minderjarigen en jongvolwassenen andere voorwaarden mogelijk moeten zijn dan voor volwassenen? Geldt dit ook voor licht verstandelijk gehandicapten? Zo ja, gaat u dit uitwerken in het wetsvoorstel inzake voorwaardelijke sancties met bijzonder voorwaarden of andere wetgeving? Zo nee, waarom niet?

5
Hoe zijn de leeftijdsgrenzen in het strafrecht ten aanzien van minderjarigen en jongvolwassenen in de lidstaten van de Europese Unie?

6
Is het waar dat de hersens van iemand pas na 23 jaar volledig ontwikkeld zijn? Zo ja, rechtvaardigt dit naar uw mening een andere vorm van strafrecht voor personen tot die leeftijd? Zo nee, waarom niet?

¹ de Volkskrant, 17 december 2009.

² Aanhangsel Handelingen, Ingezonden 3 december 2008, nr. 1211.

Antwoord

Antwoord van minister **Hirsch Ballin** (Justitie) (ontvangen 21 januari 2010)

1
Ja.

2
De Procureur-Generaal heeft in het betreffende artikel gewezen op het risico van verharding als een jongere vanwege detentie van zijn omgeving geïsoleerd wordt en hard en repressief wordt aangepakt. Dat risico

onderken ik. De hoge recidivecijfers onder jeugdigen die in een justitiële jeugdinrichting verbleven hebben, hebben mijn volle aandacht. In het programma Veiligheid begint bij Voorkomen wordt gewerkt aan terugdringing van de recidive. Uit het recidivebericht 1997–2006 van het WODC van december 2009 blijkt dat 58% van de jongeren die in 2006 uit een justitiële jeugdinrichting stroomden, binnen twee jaar recidiveert. De recidivecijfers voor taakstraffen liggen op 50% en voor een geldstraf op 29%. Daarbij moet bedacht worden dat de zwaarste groep jeugdigen in een justitiële jeugdinrichting wordt geplaatst zodat de recidivecijfers van de verschillende groepen niet goed vergelijkbaar zijn, dat verreweg het grootste deel van deze jongeren kort in deze inrichtingen verblijft en dat de recidivecijfers na verblijf in een justitiële jeugdinrichting gedaald zijn ten opzichte van eerdere cohorten. Het recidivepercentage na verblijf in een justitiële jeugdinrichting schommelde jarenlang rond 60%. Zo recidiveerde na twee jaar 61,9% van de jeugdigen die in 1997 uitstroomden, van de uitstroom in 2005 recidiveerde 60,1% en van de uitstroom in 2006 58,2%. Ik wijs er voorts op dat de justitiële jeugdinrichtingen niet alleen opsluiten en repressief reageren maar met de andere partners in de jeugdketen samenwerken aan gedragsbeïnvloeding. In dat verband noem ik de basismethodiek

YOUTURN, de inzet van erkende gedragsinterventies en het aansluitende nazorgetraject. Met deze samenhangende aanpak wordt een positieve gedragsbeïnvloeding bevorderd hetgeen bijdraagt aan vermindering van de recidive. Het personeel (ca. 2.500 medewerkers) wordt sinds september 2008 getraind in deze basismethodiek. In maart 2010 kan op alle groepen met YOUTURN worden gewerkt. Het kabinet heeft zich tot doel gesteld de strafrechtelijke recidive onder ex-gedetineerden en jeugdige justitiabelen in de periode 2002–2010 met tien procentpunten te verlagen. Deze doelstelling ziet toe op de terugval die plaatsheeft in de periode tot zeven jaar na de uitgangzaak. Berekend is dat de 2-jarige recidive bij jeugdige justitiabelen moet dalen met 5,8% om de lange termijndoelstelling te halen. In het bovengenoemde recidivebericht van het WODC is aangegeven dat voor de groep uit 2002 het 2-jarig recidivepercentage 39,6% bedroeg. In 2006 had 40,3 van de minderjarige daders binnen twee jaar een nieuw justitiecontact. Er is dus sprake van een kleine toename van de prevalentie van recidive ten opzichte van 2002. In het laatste jaar van de onderzoeksperiode is een afname te zien. Over vier jaar zijn de resultaten voor het cohort uit 2010 en de eindstand bekend.

3

In mijn antwoord van 14 januari 2009 (TK 2008–2009, 1211) op kamervragen van de leden Heerts en Bochibti (beiden PvdA) heb ik aangegeven dat ik geen aanleiding zag om het volwassenenstrafrecht aan te passen en te voorzien in een aparte categorie voor de daders van 18 tot 23 jaar. Ik ben dat standpunt nog steeds toegeedaan. Het beleid is gericht op een persoonsgerichte aanpak. Dat betekent dat bij de vervolging en bestrafing niet alleen naar het delict gekeken wordt, maar dat factoren die van invloed zijn op het criminele gedrag worden aangepakt. In het jeugdstrafrecht heeft dat onder meer geleid tot de nieuwe gedragsbeïnvloedende maatregel. Een persoonsgerichte aanpak kan ook vorm krijgen door de (combinatie van) onvoorwaardelijke en voorwaardelijke straffen en maatregelen. Het huidige stelsel biedt de rechter voldoende mogelijkheden om het noodzakelijke maatwerk te

bieden. Het gaat immers niet om één standaardreactie maar om een passende reactie die in overeenstemming is met het beginsel van proportionaliteit en die dient te passen bij de persoon van de dader. De opvatting van de Procureur-Generaal is daarmee in lijn.

4

Zoals ik hiervoor heb aangegeven dient een straf te beantwoorden aan de beginselen van proportionaliteit en passend te zijn ten opzichte van de persoon van de dader. Bij het Besluit Gedragsbeïnvloeding jeugdigen zijn de bijzondere voorwaarden in het kader van het jeugdstrafrecht wettelijk bepaald. Wat volwassenen betreft, zal op korte termijn het wetsvoorstel voorwaardelijke sancties bij uw Kamer worden ingediend. In dat wetsvoorstel worden onder meer in de praktijk (veel) toegepaste bijzondere voorwaarden vastgesteld in de regeling van de voorwaardelijke veroordeling. De invulling van de bijzondere voorwaarden is maatwerk. Hiervoor zijn voldoende wettelijke mogelijkheden.

5

De minimum leeftijdsgrenzen in het jeugdstrafrecht verschillen tussen de lidstaten van 7 tot en met 15 jaar. In het algemeen wordt een bovengrens van 18 jaar gehanteerd voor toepassing van jeugdstrafrecht. Enkele landen kennen een apart strafrecht voor jongvolwassenen.¹ Nederland kent een minimum leeftijdsgrens van 12 jaar. Onder omstandigheden kan voor 16- en 17-jarigen het volwassenenrecht worden toegepast en bij 18- tot 21-jarigen het jeugdstrafrecht (artikelen 77b en 77c van het Wetboek van Strafrecht).

6

Wetenschappelijk onderzoek wijst uit dat de ontwikkeling van de hersenen niet voltooid is op het 18e levensjaar, waardoor jongvolwassenen impulsiever kunnen reageren. Deze ontwikkeling leidt mij niet tot het oordeel dat een andere vorm van strafrecht noodzakelijk is. Bij het bepalen van de sanctie houdt de rechter immers rekening met de persoon van de dader.

¹ Ido Weijers en Frank Imkamp, Jeugdstrafrecht in internationaal perspectief.